

Inserati se sprejemajo in velja tritropna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 " "
16 " " " " 3 " "

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicija na Dunajski cesti št. 15 v Medijatovi hiši, II. nadstropji.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je Florijanske ulice št. 44.

Izhaja po trikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

Veselje v Izraelu!

Liberalni judovski listi žeró vesel krik; levčarjem se je posrečilo v državnem zboru zadobiti dve zmagi, eno v zbornici poslancev, eno pa v gosposki zbornici. In ker so bili dozdevajni le vedno tepenim bitje, so vsled teh zmag kar pijani. Ako si pa te zmagi ogledamo nekoliko natančneje, bomo videli, da je vsaj ena izmed njih le praska brez posebnega pomena.

Zbornica poslancev je namreč v sredo in četrtek obravnavala predlog Herbstov, da bi se odgovor ministrov gledé deželanske banke izročil posebnemu odseku. Govorilo se je od obeh strani mnogo, ko je pa prišlo do glasovanja, ki se je vršilo po imenih, bilo je na obeh straneh 151 glasov, in po opravljenem redu državnega zbora bil je predlog Herbstov zavržen. Vendar so liberalci zagnali vesel brup, ko je podpredsednik knez Lobkovic naznanil, da je predlog Herbstov padel, ker je 151 poslancev glasovalo zanj in 151 zoper njega, in stari Herbst je skakal kakor otročé, ki v dar dobi kako igračico. Gospodje niso premislili, da ploskajo svojemu propadu, ter so se tega še le zavedli in demislili, ko jim je grof Stockau, ki je pa tudi z njimi glasoval, rekel: „Torej je res, kar mi je bil grof Margheri že prej povedal, da boste na levici veliko bolj veseli, ako bode Herbstov predlog zavržen, kakor na desnici!“ Levičarji so mislili, da so s tem glasovanjem ministerstvo podrli, in njihovi listi so zvečer že naznanjali, da mora ministerstvo odstopiti, da je grof Taaffe že pripravljen itd. itd. Ali gospoda se je

tudi zdaj varala, kakor že dostikrat poprej. Ni bilo sicer prav, da je poljski poslanec Grzecholski to vprašanje smatral kot zaupnico za ministerstvo, ter tako slovesno povdarjal, da bi zbornica dala vladi nezaupnico, ako bi sprejela Herbstov predlog, pa glasovanje mu je vendar tudi v tem oziru prav dalo, ker je bil predlog zavržen. Ali je zavržen z enakostjo ali pa z večino nekaj glasov, to samo na sebi nima nobenega pomena. Še manj pomena pa je imelo to glasovanje, ako se pomisli, kako je bilo levičarjem mogoče toliko glasov skupej spraviti. Glasovali so namreč pri tej priliki z levico vsi samci, dalje moravski veliki posestniki razun treh in vsi Rusini razun enega. Na desnici so se širje ministri zdržali glasovanja, ravno tako tudi trije poslanci, ki so z deželansko banko v zvezi in niso hoteli slišati očitjanja, da so glasovali za samopridno reč, okoli 15 poslancev pa je manjkalo. Dalmatinec grof Pozza je bil šel kosit in je prišel v zbornico, ko je bilo njegovo me že klacano in ni smel več glasovati.

Med glasovanjem se je bila v zbornici raznesla novica, da je v gosposki zbornici padel Lienbacherjev predlog, in med levičarji je vstalo vsled tega tako živahno šumenje, da je moral g. predsednik večkrat opominjati, naj bodo tihi in mirni ker se sicer glasovanje ne umeje. Mislili so, da bode to vplivalo na glasovanje in da bode udje novega središnega kluba razsrjeni glasovali zoper vlado, ali pa vsaj proč šli. Pa to se ni zgodilo; samo Bärefeld se je bil glasovanju umaknil, pa še preden je bil zvedel o propadu šolske postave, in Obern-

dorferja ni bilo v zbornici pa Zallingerja, vsi drugi pa so glasovali zoper predlog Herbstov. Načelnik kluba knez Lichtenstein je namreč že prej vedel, da bode predlog padel za kakih 8 ali 10 glasov, in zato jih ta novica ni prav nič iznenadila.

Levičarji niso bili zadovoljni z demonstracijami v zbornici, oni so se „zmage“ radovali še v svojem klubu ter si dopovedovali, da so ta velikanski uspeh dosegli samo vsled svoje edinstvi, in Herbst je že prerokoval, da bode skoraj zdrobljen obroč, ki veže večino, in da bodo zopet levičarji v roke dobili državne vajete. Pa gospodje so jako kratkega spomina; levica je bila lansko leto, ko je šlo za dispozijski zaklad, zadobila še večjo zmago, ker je bila s 152 proti 150 glasovi zavržla dotični oddelek drž. proračuna, in vendar se večina vsled tega ni skrcnila in ministerstvo ne odstopilo. Levičarji so bili tudi tedaj vse svoje moči napeli, pa so pozneje vendar zopet same vdarce dobivali po plečih. Ali kakor je vlada takrat naznanila, da ji je vse eno, ji zbornica dovoli dispozijski zaklad ali ne, ravno tako tudi zadnje glasovanje za njo ni imelo prav nobenega nasledka, in govorice o vladnem odstopu bile si le zgolj domišljije liberalnih sanjačev.

Nekoliko sitnejši pa je druga reč, nad katero so se liberalci tistega dne razveseljevali namreč propad Lienbacherjevega predloga, ki je bil v gosposki zbornici zavržen z večino 9 glasov. Ta predlog je posebne važnosti za nemške dežele in je bil zlasti vzrok, da so se konservativni nemški poslanci ločili od Hohenwartovega kluba. Mislili so, da je Hohenwart

Flavija.

Prizori krščanskega življenja iz četrtega stoletja.

A. Hurel. Pred. Vilinski.

(Dalje.)

XXX.

„Virgines enim sunt.“

Z druge strani je tela pa Melanija toliko več gorečnosti in skrbi skazovati betlehemljanom. Hitela je k njim in ponujala jim sredstev, da pogoreli stan sezidajo, Eusebij pa, ki se je kaj rad spominjal svoje klasične izobraženosti, bi ji bil lahko povedal v obraz Virgilijev vers: Timeo danaos et dona ferentes; bojim se danavcev še dari nosečih. Vender se je premagal in z duhovito diko odgovoril: „More li tvoj denar vzdigniti duhovni tempelj božji? Bode li sezidalo skrivnostno mesto Kristusovih nevest, ki je podrto in ogojušeno? Ah, kameni svetišča so raztreseni in sicer duševnega svetišča! Kaj tiči prava nesreča v razdjanji zidov? Ali so dosti solze, da se točijo nad živimi trdnjavami, katere si je sv. duh izbral za stanovanje? Kako britek vir grozeče vesti se odpira vsakemu, ki je k razdjanju pripomoget!“

Melanija je jerazumela, kamo to meri, hudo jo je speklo. Odsedaj so jo videli samo razvaline obhajati, ki so bile za njo res to, kar pravi eva gelje: lapides clamabant. K meni so jo tolažili, da ona je kriva. Govorilo se je, da so delavci, podrtine odstranjevali, o nje prisotnosti odkopali na pol stielo truplo, čegar skremženi obraz je bil še poznati; kazal je glavnega kolovodjo pri hudobnem početju. Dejala se je tudi, da je ohola gospa do okamenelosti ostrmela, videvši ta strašni prizor. Nje telesne oči so ji obstale kakor pribite, a nje dušni pogledi so šli višje in dalje.

Od tega trenutka je ni bilo videti nikjer in Betlehem pa Oljska gora sta mislila, da se je nemudoma povrnila na zapad.

Med tem pa je pobožna naselba molila in solzila se kod postelje enega svojih najboljih in najblajih udov.

Pretekstat je bil iz dolge svoje nezveste se probudil, kakor dolzega smrtnega boja in tudi nekoliko moči dobil. Posebno se mu je bila povrnila njegova trdna volja. Po telesu je slabel, a duša mu je postajala krepkejši. Ni treba opomniti, da izmed vseh mu je Flavija stregla in skrbela za nj najudaneje.

Ni ga zapustila; da mu utehe in polaj-

sanja deli, je našla sredstev, kakor ne bi na misel prišli ne materi, ne sestri, ne soprogi. Pri bolniku je ona najpreje zasledila znamenja povračajočega se zdravlja. Nikdo ne bi mogel izbrati lekov bolj previdno in bolj marljivo, niti ovezavati ran bolj nežno, ko ravno ona.

Tako se je krajšala vez, ki je oba dva sklepala. Zdelo se je, da sta eden za drugega ustvarjena, da je nemogoče ju ločiti. Eusebij je ginjen premišljeval to stopljenje dveh blagih src. Kako bi tel tako edinstvo braniti? Kak vzrok ima, da bi to razdvojil, kar je Bog zedinil? Dogodki, če jih je prašal, mu niso dali pravo. Tolikrat za Flavijo se darovavši, jo je s tem pridobil.

Eusebij je torej sklenil, to dvoje duš, dvoje življenj osvoboditi.

K postelji Pretekstatavi stopivši, ko so ravno bolečine ponehvale, mu reče:

„Čim bolj te opazujem, tim manje so mi skriti božji nameni o tebi.“

Pretekstat se vanj ozre čudovito jasnega pogleda; vna njegova duša se je v njem svetila. Flavija pa je bila iznenadena; skrila se je takorečeno va-se, kakor cvetka, če jo hi poma ošine mrzel veter. Oba sta čakala re-

kriv, da dotični predlog ni obveljal, in da bodo sami veliko lažje kaj dosegli, kakor pa v klubu desnega središča. Zadnje glasovanje jih je menda prepričalo, da so se motili. Vprašanje toraj nastane: Kaj pa zdaj? Ali se bodo konservativni Nemci premagali in ostali v tesni zvezi z desnico, ali pa bodo morda zobe pokazali vladi in jo s svojo ločitvijo prisilili k odstopu? Dotični poslanci so imeli v tem oziru že svoje posvetovanje ter so se porazumeli o tem, kaj hočejo početi, vendar pa svoje sklepe zdaj še skrivajo. Pa kolikor mi je bilo mogoče v tej zadevi pozvedeti, ne bodo storili kakih prenapetih korakov, ki bi vlado in dosedanje večino spravili v nevarnost, ampak oni bodo v zvezi z desnico skušali šolski predlog konečno vendar le srečno dognati. Ta predlog pride namreč zdaj zopet v zbornico poslancev, ki ga bode brez dvoma v tretjič sprejela v smislu konservativnih nemških poslancev. Gospodski zbornici naposled ne bode ostalo drugega, kakor se vdati, ker je že pripravljen predlog za temeljito premembo šolskih postav, ako bi ta predlog ne obveljal. Mnogi, ki so zdaj glasovali zoper Lienbacherjev predlog, bodo potem v tej mali reči odjenjali, samo da vse postave, liberalcem tolikanj priljubljene, ne bodo spravili v nevarnost. Nekako zadostenje pa utegnejo nemški konservativni poslanci vendar le že zdaj zahtevati, in ne bomo se motili, ako sodimo, da bodo svoj napad obrnili na ministra Konrada. Hudo mu namreč zamerijo, da se v gospodski zbornici ni oglasil za Lienbacherjev predlog, ter je molčal, kakor da bi mu bilo skoraj prav, ako ga zavržejo. In ker tudi Čehi niso zadovoljni, da vprašanje o česki univerzi še zdaj ni rešeno, ter se Slovenci pritožujejo, da je pri njih vse pri starem, pač vladi ne bode lahko krivdo vseh teh prikazen vračati na kako drugo reč, ali na gospodsko zbornico samo, ker ima zdaj v nji večino, ako se le resno za to ali uno reč potegne. Ako je vladi na sedanji večini kaj ležeče in na njeni podpori, bo mogla tudi kaj storiti, da to večino skupaj ohrani in vtrdi; zato pač ne bode mogla pustiti, da bi se novi klub ločil od svojih dosedanjih zaveznikov in se vzdignil zoper vlado; ampak bode gotovo raje žrtvovala moža, zaradi

kterega žuga nastati vihar, kakor da bi v tem viharju z njim vred pokopala tudi sebe in večino državnega zbora!

Pa tudi večini državnega zbora bi pri tej priliki nekaj na srce položili. Jako sitno in mučno je za vsacega pravega poslanca živeti v vednem strahu, da pridejo v manjšino, ker mnogi poslanci iz zgolj zanikrnosti ne hodijo k sejam, ampak raje doma pohajkavajo in se le takrat prikažejo na Dunaj, ko je treba plačo spraviti. Tako ravnanje je žalostno in brezvestno. Levičarji so zmerom na negah in čujejo kakor jastrobi na vsako priliko, da bi vlado in desnico spravili v zadrego. Tudi desnica mora biti enako marljiva in natančna, ter mora s svojo strogo edinostjo in disciplino vladi pokazati, da se sme na njo zanašati, in se zaradi lahkomišljenosti posameznih ni bat nobenega prepada. Potembode tud večina s tolikanj večjo odločnostjo zamogla vplivati na vlado in jo siliti, da se na njo in njene želje ozira. Ako pa kdo iz kterega kol vzroka ne more zadostovati dolžnostim poslanca in se redno vdeleževati sej, naj se poslanstvu odpove ter naj večine ne spravi v zadrego in manjšini ne napravlja prav nepotrebnega in nedostojnega veselja!

Politični pregled.

V Ljubljani 19. decembra

Avstrijske dežele.

Državni poslanci so se podali vsak na svoj dom, da obhajajo v svojem krogu božične praznike. Poslanci večine pač niso odšli pri dobri volji, ker ravno pred kratkimi dnevi poprej je vlada pustila pasti v gospodski zbornici Lienbacherjev predlog, tako da večina jasno vidi, da za se nema prcaske ali tiste podpore, ki jo mora ona vladi neprenehoma dajati. O vladi pa, ki prijatelje zatajuje in se sovražnikom klanja, je Bismarck izrekel nedavno jako nepovoljno sodbo. Škoda bi bilo, če Taffe tiste izjave ni bral.

„Presse“, ki dobiva od vlade 50.000 g. d. na leto podpore, da zamore toliko lažje čez Slované zabavljati, vladi nagajati in levčarjem sužiti, piše v uvodnem članku, da so poslanci

desnice premalo strokovnjaško izobraženi; samega Hausnerja izvzame, menda zato, ker je hebrejskega pokolenja. Na to pa je treba odgovoriti, da naši poslanci zato o vsaki stvari toliko ne čenčajo, ker se jim časa škoda zdi. Saj tako državni zbor ne pride do važnih in koristnih sklepov, ker levičarji ves dragi čas potratijo s škandal, prepiri in interpelacijami o malenkostnih rečeh. Kako korist ima na pr. država od dolge debate o deželanski banki? Kaj bi še le bilo, ko bi tudi naši poslanci toliko govorili o praznih rečeh?! Državni zbor bi se lahko prepiral celo leto, ne da bi kaj koristnega sklenil. Tudi „Presse“ pravi, da desnica ne more priti do skupnega, obče državnega programa. Kdo pa je kriv, če ne levičarji, ki desnici ne dajo miru, in mora ta neprenehoma njihove napade odbijati? Naj se „Presse“ s svojimi poduki rajši obrača do svojih prijateljev na levičih!

Čehi so jako nevoljni, da vprašanje o česki univerzi ne more naprej, ker se v gospodski zbornici nalašč zavlakuje. Potrpežljivost Slované bolj in bolj peša, in kadar je popolnem zmanjka, potem bodo tudi dnevi Konradovega ministruvanja štet.

Škof Stojkovič, ki je bil za srbskega patriarha izvoljen, ni dobil cesarskega potrjenja, toraj bo treba nove volitve. Miletič je primoran, postaviti novega kandidata.

Vnanje države.

V **rumunski** zbornici je minister Bratianu hotel razsrditi Avstrijo potolažiti, in rekel, da kraj ni mislil v prestolnem govoru Avstrije razžaliti. Tudi je pohvalil zasluge Avstrije za rumunsko narodnost.

Srbi so razkačeni, da sta v avstrijski zbornici Neuwrth in Schönerer zabavljala čez „srbske srečke“, ter jih postavila v eno vrsto z turškimi „srečkami“, kakor jih je nekdanji Beust v Avstrijo prinesel. Kapital za srečke srbske je popolnoma zavarovan in garantiran od države nasprotno pa je slaba sodba o srbskih „srečkih“ le obrekovanje, ki kredit Srbije po krivici spodkopuje.

šenja dvomnih besedi, ako tudi se jima je dozdevalo, kaj bi pomenile.

— „Dà, pravi Eusebij, Bog se razodeva, volja njegova se odkriva. Ne spodobi se, da bi se ni ustavljali.“

Mlada človeka se sklonita in poslušata z največjim pozorom.

— „Umevata li, nadaljuje on, glas, ki se tako mnogovrstno izraza, ki iz dogodkov govori, glas prirode in milosti, žitja in smrti, posebno ker vama je tista, ki vaji je najbolj ljubila, o smrti svoji uri roke sklenila?“

Mili nasmehej razvedri obraz Petekstatu, med tem ko Flavija solzne oči k nebu povzdigne tisto iskaje, ki je doli gledala na ta prizor.

Zopet jame Eusebij:

— „Pisano je: Usmiljenja hočem, pa ne žrtve. Kaj je boljšega srca, ki se ljubita in iščeta, da se pred Bogom eno drugemu darujeta? Lepo je sicer devstvo, a spoštljiv je tudi zakon; in njega skrivnost je velika ne samo v Kristusu in cerkvi, ampak tudi v možu in ženi. Ni li tudi zakonske čistosti? Ali je bila ktera zveza čistejša od Isakove in Rebekine, Jakobove in Raheline, Joshma in Ane?“

Pretekstat je hvaležnega srca poslušal te

besede. Flavija pa je strmela nad njima. Imela jih je sicer za odprtosrčne, toda njenim pričakovanjem so bile nasprotne. Ktera namišljenost bi je bila v Eusebiju zbudila. Kako to? Sam je želel na vso moč, da bi se odrekla pozemeljski zaroki in sedaj je jo svetuje on sam? Pretekstat ne bi si nikakor od svojih ran opomogel in ona ravno sedaj, na mestu osvoboditve, videla se je, na mestu poprejšnih vezi, katerih spetje se je dosedaj odlagala. Kako naj si to razloži? Kaj je menil Eusebij, da ima Pretekstat toliko pravico brzo odločitev zahtevati? ali se mu je zlela smrtno urna želja Emilina tako imenitna?

Vse to je res nekaj upihvalo na Eusebijev sklep in Flavija se je odločbi radovoljno podvrgla. Skoro ustrašila se je bila muke, ki bi jo bila Pretekstatu delala z mučenjem, kajti videla je, da je koj prosil za spojitve svoje želje, poročitve, dasi je bil jako slaboten. Ali je čutil, da ga življenje zapušča? ali se je bal, da ne bi si Eusebij in Flavija spremenila? Gotovo je, da je silil k hitri poroki in da je bil določen dan in ura.

Bila je spodbudna, ginljiva slovesnost. Nesli so bolnika v rojstva cerkev in sicer v votlino jasel. Tako je bil hotel. Med zibeljo

levičarja in med grobom Emilinim bode veliko dejanje, kakor je mislil, najizdatnejše blagolovljeno in potrjeno.

Vsa občina samostanska bila se je ondud kaj zbrala in ko se prikaže Flavija, mesto matere od Metele peljana, ktero sprejame Eusebij, kakor svojo ljubljeno hčer, v belo ogrnjeno, na pragu, z lučmi razsvetljenega in cveticami oklepanega svetišča, slišati je bil šepet molivnih in hvalivnih besedi. Veselje ali toga, kaj je bilo, kar je tedaj občutila? Gotovo obodvoje. Na obličju njenem so bile solze in smehljaji, oblak in žarkost. Lahko je bilo opaziti, da je svojega srca željo spelnivši, uzor svoje duše žrtvovala in da je želela nebeškemu ženinu nič tega ne odvzeti, kar bi pozemskemu dala.

Pretekstat je bil srečen nevedoč, koliko vredni dar da mu Flavija daruje. Veselje se je svetilo na njegovem pogledu, ki je vse njegovo obličje presvetljevalo. Bledota mu gine, vsaka sled trpljenja se gubi. Se le ni spominjal še nezacelejenih ran, svoje slabosti in onemoglosti? Teško je bilo reči. Saj videti je bilo, da živnost vse njegovo bitje prešinja in daje novih moči.

(Dalje prih.)

Izvirni dopisi.

Iz Ljubljane, 15. grudnia. Zadnji teden se je v Ljubljani mnogo debatiralo o zadevah obrtništva, ali da bolje rečemo, bolj o posameznih osebah, nego o stvari in o načelih, po katerih naj bi se obrtniškem stanu pomagalo. To je žalostno pri nas Slovencih, da vsaka stvar precej oseba postane, namesto da bi se stvarno pretresavala. Kakor pri literarnih delih ne prašajo „kako je pisano?“, ampak „kdo je pisal?“, tako se godi tudi v drugih vprašanjih; naj pride kdo s kako novo idejo, prašali bodo: „kdo je to predlagal?“ ne pa: „kaj je predlagal?“ Tako se je menda godilo tudi pri ustanovitvi „obrtne zadruge“; prav malo ali nič se ni govorilo o zadevah obrtništva, o pomočkih, s katerimi bi se povzdignilo malo obrtništvo, toliko več pa o tistih osebah, ki bi se naj v odbor volile. „Kaj ta bo odbornik? potem pa že ne pristopim“, rekel je eden; drugi pa zopet: „tega moramo podreti!“ itd. Prva reč je vendar, da se deležniki zedinijo o programu, po katerem hočejo delovati; pa nam se prav dozdeva, da ljublj. obrtniki večinoma še niso na čistem, kako in kaj gledé pripomočkov, za povzdigo obrtništva. Edini so pač v tem, da se mora delo po kaznilnicah odpraviti. To je pač prav. Naj bi vis. vlada rajše po njih javne dela izvrševala, bi imela več dobička; obrtniki več zaslužka in kaznilnice tudi dovolj dela. A vendar to še ne zadostuje za celi program. V vseh drugih rečeh različnih nazorov biti ali pa še celó tudi biti brez nazorov, obrtništvu ne bo na noge pomagalo. Kako bo mogoče socijaldemokrate, liberalce in katoliško misleče združiti pod enim klubukom? To obrtniško gibanje v Ljubljani je podobno moštu, ki se mora še le očistiti, prej da se bo vedelo, kakšen okus in kak duh bo imelo.

Bolj ko se malo obrtništvo v revščino pogreza, bolj je pristopno onim mednarodnim klicem po vzajemnosti vseh tlačnih brez razločka narodnosti. To obžalovanja vredno gibanje zatira bolj in bolj vse demoljubje.

Podpira se posredno še s tem, da se merodajni krogi premalo brigajo za potrebe ljudstva. Liberalci v državnem zboru provocirajo škandal na škandal, dragi čas se potratiti z nepotrebnimi prepiri, in desnica ne pride do tega, da bi pretresavala za ljudski blagor važne in potrebne nasvete. Mnogo so tega pa krivi tudi obrtniki sami, posebno v nemških mestih, kjer so volili v državni zbor večinoma tiste brezverne liberalne kričarje, ki se zdaj za ljudske zahteve ne zmenijo, ampak le narode dražijo in po svojih domišljajah in paragrafih jahajo. To naj bo opomnjeno tudi nasproti tistim našim obrtnikom, ki so vsi navdušeni za zvezo z nemškimi obrtniki. Na Dunaju je bilo zbranih kakih 4000, večinoma nemških obrtnikov in ti so pač dobro govorili za obrtniški stan; če jih pa prašate, koga so volili, morali bodo odgovoriti, da same liberalce; od koga drugega so pa voljeni tisti levičarji, če ne od obrtnikov nemških mest? Še tisti Löblich, ki se je ustil pri obrtniškem shodu na Dunaju, ali ni on ud združene levice, ali ne glasuje vedno z liberalci? In koliko so ti liberalci za obrtnike storili, to je pač že znano, saj jim je več za svoje prijatelje bankirje, tovarnarje, sploh liberalne kapitaliste; kdo pa zamore biti ob enem zagovornik ovce in volka?! Dokler bodo obrtniki po nemških mestih take poslance v državni zbor pošiljali tako dolgo slovenski obrtniki svojim nemškim kolegom ne smejo preveč zaupati, od njih po-

moči ne preveč pričakovati. Nemara je celo obrtniško gibanje obrnjeno zoper našo slogo; naše obrtnike bi radi odcepili od narodne stranke, da jo razrušijo in pripravijo tla za novo liberalno vlado. Našim obrtnikom toraj svetujemo, naj pazijo, da ne bodo preslepljeni po mednarodnih agentih. Pravičue zahteve nemških obrtnikov naj le podpirajo, v pretesno zvezo pa naj se z njimi n'kar ne spuščajo, dokler ne vedó, kaj nameravajo. Premisli naj se, da smo pri koncu, ter je s človeško družbo jako slabo, če bo vsak človek le tesnosrčno svojo in svojega stanu dobiček in korist iskal; kajti vsak poštenjak se mora zavedati, da ima tudi dolžnosti proti svoji domovini in vsem njenim prebivalcem.

Ravno to je najgrši madež na vseh mednarodnih združenjih ali zvezah, ker domovinske ljubezni ne poznajo, ampak se poganjajo le enostransko za stanovske koristi brez vsega ozira na splošni blagor domovine. Kakor so pariški prekucni in komunardi streljali na lastne rojake, morili na tisoče nedolžnih bratov; tako tudi dandanašnji socijalisti imajo le nekoliko srcá za svoj stan, vse drugo le sebično za svoje blagostanje in uživanje, zato tudi sovražijo vso posest in tudi domovino. Kam mora pa dežela priti, kjer taki sebični nazori prevladajo? Ali ne bo postala sčasoma jama razbojnikov in kmalo tudi plen tujih zmagovalcev? ali bo li pri tem kateri koli stan kaj pridobil? Mar li ne bodo vsi enako tlačeni pod tujčvo peto? To bodi povedano tistim našim obrtnikom, ki se nagibajo k socijaldemokraciji na čelom. Učijo naj se iz zgodovine. Tisti obrtniki pa, ki so pristaši liberalizma, kopljejo sami sebi svoj lastni grob; kajti liberalizem je zvezan z judovstvom, s kapitalom, in meri na to, da bi zadušil vse male še samostojne obrtnike ter vse človeško delo v sužnjost kapitala potlačil, ter potem samovlastno določeval ceno izdelkov in plačo delavcev. Mar liberalizem ne kaže tudi humanitete, ljubavi do človečanstva? Da; mar li obrtniku ali kmetovalcu? O pač ne, ampak nasproti zločincem. Ti morajo dandanašnji meti zračna stanovanja, dobro hrano in še stranski zaslužek, da za morejo z raznimi jedili bolj zbirljivo svoji požljivosti streči. Prosimo, nas prav umeti! Ne pride nam na misel priporočati po kaznilnicah ravnanje, kakoršnje je bilo v starodavnih vekih. Bog ne daj! krščanstvo surovosti in mučenja tudi takrat ni priporočevalo; ampak to pa mislimo in tudi naravnost izrečemo: Kazen bodi in ostani kazen, da se božji in človeški pravici z njo zadostuje, nikdar pa ne zločno preskrbljenje zločincev. Še manj pa dandanašnji, ko malega obrtnika in kmetovalca vsakovrstne nadloge in težave stiskajo. Bodi zadosti! Toliko smemo zatrdovati, da od brezvernega liberalizma nimamo nikakoršnje sreče pričakovati. Svesti smo si, da z nami to čedalje bolj in bolj spoznavajo odkritosrčni možje vseh stanov ter so tudi začeli bolj in bolj liberalizmu hrbet obračati. Od tod mnogo ponavljana prislovica: „Tako ne gré“ — „es geht nicht“, če tudi zadnjega vzroka znabiti mar-ikdo še ne spregleda.

Zdaj nam ostaja v razgovor le še krščansko-katoliški program, ki vreduje vse življenje po načelih sv. vere. Iz zgodovine naj se učé naši obrtniki, kako dobrodejno je vplival ta program na blagostanje obrtnikov v onem od judov in brezvercev zasmehevanem in črtenem srednjem veku, ko so obrtniki po mestih še na srebru sedeli, ko so bila posamezne obrtniške mesta, kakor Nürnberg, Augsburg, Lübeck itd. bolj bogate, kakor zdaj cele dežele.

Ravnali so se tačas po pravilu „delaj, molí in štedi!“, delali so res pošteno in trdno, bili so pa tudi vsak za svoj obrt dobro in natančno izučeni. Postava jih je zavarovala pred sleparsko konkurenco; trdna vez je vzdrževala vsaki stan ter ga kot moralčno osebo svetu predstavljala. Določeno je bilo število mojstrov, kar je zabranjalo po potrebi kraja, da se lakomni bogatini, nevedneži, postopači, sploh ptuje snovi niso mogle vmes vrniti ter obrtnikom v škodo in sramoto biti. Kako zvesti kristjani so zraven bili, kako pazili na kršansko izrejo svojih otrok, na čast in poštenje svoje hiše, ne bomo popisovali, vé vsak, kdor je kaj čital ter pogledal v pretekle veke. Prislovica „Obrtnija ima zlato dno“, se je bila takrat res vresničila. Vsak, kdor je pridno delal in varčen bil ter ne na svoje kršanske dolžnosti pozabil, je sčasoma ali obogatel, ali saj lepo in zložno izhajal ter svojo rodovino očetovsko preskrbel.

Res se je dandanašnji marsikaj spremenilo, možje ne morejo več kit nositi, tudi obrtnija ni več na tisti stopnji, kakor je bila, tedaj moglo bi se marsikaj presnovati in predrugačiti. Obrtniki naj se pa le srčno poprimejo katoliškega programa; na podlagi tega skozi veke in tisoče potrjenega nauka bodo vse svoje razmere tako razvrstili, kakor bo vsem najboljše ugajalo. Ne potrebujemo mednarodnih druženj, ne liberalizma ne brezverstva; le ena reč naj bo mednarodna, to je od vseh narodov priznana katoliška vera, vse druge stvari naj se uredi po raznih deželah in med raznimi narodi različno, kakor ravno dotični deželi najboljše ugaja. Obrtniki naj se postavijo na katoliško stališče, na katerem vsaka reč in od nekdanj cvetel in napreduje, pa bodo kmalo videli, da so pravo uganili! Reče naj, kar kdo rad; prepričani smo in se ne bojimo izreči, da obrtnija bo vedno bolj in bolj pojemala, dokler se po kršanskih načelih ne bude osnovala. „Če Gospod ne bo hiše zidal, delali so zastoj, kateri so zidali“.

V Zagrebu pri pogrebu Augusta Šenoe, 15. t. m. Naravna postava že veli, da pripoznajmo vrle sposobnosti in duševne moči, koje je previdnost božja posebno nekterim prav obilno podelila. Blagor narodu, ki ima mnogo duhovitih mož, ako le-ti v resnici svoje bogate talente obračajo njemu v prid. Nehoté se moramo takim odličnikom ukloniti, ter jih spoštovati in častiti. Solncu so podobni. Ako ne daje zemlji solnce gorkote svoje, zemlja otrpne in zamre; kako pa se oživi, kako se obrase in okinča, kadar jo dosežejo gorki žarki pomladanskega solnca! Kar je solnce zemlji, to so vrli možje narodu. Z gorkoto svojega srca ga ogrevajo, da se oživi in živi in napreduje v vsem, karkoli pripomore vseobčemu blagostanju njegovemu.

Takim posebnim možem mora se prištevati tudi August Šenoa, izvrsten pisatelj hrvaški. Porodil se je v Zagrebu l. 1839. Oče njegov je bil v službi pokojnega kardinala Havlika. Šenoa je dovršil l. 1858 gimnazijo z izvrstnim vspehom. Skušal je po tem dve leti pravo v Zagrebu in je 4 leta nadaljeval študije v Pragi. Ondi je čutil zmir bolj nagnjenje in poklic posvetiti se beletristiki. Prelagoval je dobre spise, novele in pesmi iz jezika českega in poljskega u hrvaščino za „Naše gore list“. Tudi izvirne sestavke je spisaval. Tovarši njegovi so ga močno cenili, ter ga pri vsakej priliki odlikovali. Iz Prage je šel na Dunaj, kjer je vrejeval najprej „Slav. Blätter“, a pozneje „Glasonoša“. Leta 1865 se je vrnil v svojo ljubljeno domovino, ter je koj sode-

loval pri „Pozoru“. Dve leti pozneje dobi službo perovodje pri mestnem glavarstvu. Pa pisateljjevanja na opusti; prične sodelovati pri „Dragoljubu“ in ko začne izhajati „Vienac“, pošilja vanj svoje spise, dokler mu l. 1874 ne postane vrednik. Najlepši roman njegov je „Zlataroso zlato“, preložen že v več jezikov; spisal je mnogo drugih zgodovinskih pripovedi. Čitateljem hrvaške „Matice in „Vienca“ je pač ime njegovo dovolj znano. Že na vseinšilišču je bolehal. Viani po potresu v Zagrebu je dobil nalog, hoditi s komisijo po hišah, pregledovati škode in sklepati o potrebnej pripomoči in popravil. Pri utrudilnem poslu se je prehladil, dobil jetiko in vodenico, kar ga je spravilo v prezgodnji grob. Umrl je 13. dec. o polu devete dopoldne.

Mlad se je zgrudil v grob; škoda velika rodu hrvaškemu, pa tudi bratu Slovencu, kojega je ranjki tolikanj ljubil. Mnogo se je trudil, veliko je storil, najlepši nade je rojalkom vzbujal, kakor solnce med zvezdami se je blesketal med drugimi književniki hrvaškega naroda. Umrl je . . . britkost in žalost je prešinila srca slovanska. Tudi Slovenci so se vklanjali mogočnemu duhu, zato so se tudi oni čutili britkostno zadete. To tim bolj, ker je ravno Avgust Šenoa pri svečanosti ranjcega Bleiweisa s svojimi navdušenimi govori Slovence vnmel in podžigal za domovinsko ljubezen.

Sočutje svoje smo urno bratom svojim izrekli po brzogovoru. A to nam ni zadostovalo, osebno smo hoteli iti v Zagreb in ondi skazati zadnjo čast velikanskemu duhu, pa tudi tolažiti užaljene brate dobro vedoč, da žalost se laglje prenaša, ako se užaljenemu pridruži sočutno srce.

Zastopniki raznih društev slovenskih so se v sredo po noči odpeljali v Zagreb. Nepričakovano ljubeznjivo so nas ondi sprejeli, ter prav posebno odlikovali. Že na kolodvoru so nas pričakovali odlični možje: dr. Vidrič, Kispatič i drugi. Ljubeznjivo so nam mesto razkazovali in postregli, kar so mogli. Zvečer so nas povabili v prav posebno odbrano družbo k vodju semenišča zedinjenih grkov. Ondi sem imel čast spoznati prve može izmed hrvaških narodnjakov; bili so nazoči gg: Kukuljevič, dr. Rački, dr. Markovč, Kostrenčič, Lopašić, Žmiciklas. Njihove vlnudnosti in prijaznosti mi pač popisati ni mogoče. Bog daj, da bi mi nula med nami ona razprtija, ki tepe vse slovanske rodove in je zakrivila njihovo poniževanje. V nesreči smo se spametovali in združili v nesreči prijateljstvo ponovili. Bog naj ga blagoslovi, da bo iz njega pritekalo pravo življenje za oba bratovska naroda.

Prisrčne napitnice so se vrstile. Izrekli se je želja, naj bi se kaj več storilo za Slovence na Koroškem, da se ne izgube v navalu nemškem, naj bi se v literaturi Slovenci in Hrvatje zmir bolj približevali, — naj bi več Slovencev hodilo učiti se na Zagrebako vseučilišče, itd. V resnici moram dotičnim gospodom presrčno zahvalo izreči za toliko ljubezen in prijaznost. Ezako se moram tudi zahvaliti g. dr. Vidriču odvetniku, rojenemu v Postojni, ki je zastopnika slovenske Matice (A. Praprotnika in dr. A. Jegliča) o poludne pogostil. Hvaležno se je spominjal ranjcega Antona Potočnika bivšega kateheta svojega, ki mu je pripomogel, da je mogel študirati in sedanjio imenitno službo doseči. Bog naj blagoslov njega in njegovo gostoljubno družino.

A zamotal sem se in skoro pozabil na pogreb. Bil je sijajen; premnogo društva je skazovalo ranjkemu zadnjo čast. Prav veselilo

me je, ko sem opazil, da so bile pri pogrebu same po sebi tudi vse različne šole obojega spola, česar pri pogrebu ranjcega dr. Bleiweisa ni bilo. Ob treh popoldne smo že začeli iti, a še le ob šestih smo se vrnili nazaj v mesto. Na pokopališču je govoril g. pl. A. Zahar. Le škoda, da se govor ni mogel slišati, ker so zastave in baklje zavoljo vetra preveč po zraku šumele in govor uduševale.

Tak prizor je pač pripraven, da vzbudi silno resne misli in čute. Smrt ne zbira, vse pobira. Res, lepo je, delati za narod, njemu posvetiti svoje moči — a ko pride smrt in po smrti večnost . . . kaj bi ti vse to koristilo, ko bi ti, o umrljivi človek, za svojo dušo ničesar ne bil storil? Ko bi bil ti delal za narod, toda ne oziraje se na one postave, ktere je stvarnik zapisal v naša srca, oznanil med gromom in bliskom na Sinajski gori, potrdil po svojem Sinu in po kterih nas bo vse sodil? Kaj ti koristi tvoja čast in slava, kaj ti hasne naše zdihovanje, naša žalost, naše poslavljevanje, ako si deloval za se in morda za narod tako, da si zgrešil ono pot, ktera edino pelje v srečno večnost! O sam si nesrečen, nesrečen, nesrečen za vekomaj — pa tudi narod te bo preklinjal v večnost, ker si ga zaslepil in speljal na nesrečno pot pogube! Blagor pa tebi, če si skrbeč za časnost, delujoč za slavo narodovo tudi Bogu služil, ako si vse življenje privatno in javno vravnal v luči nebeških resnic kot pravi in zvesti služabnik Njega, ki ti je toliko talentov podelil! blagor ti, če si jih rabil v pravi blagor naroda preljubljenega! Iz semena zasejanega bo res prirastel dober sad, iz kterega bo narod zajemal zdravega življenja! Blagroval te bo on, blagrovali še pozni potomci! . . .

Tiho smo se vračali v mesto nazaj. Pri „caru avstrijskem“ so se na večer zbrali zastopniki vseh hrvaških pokrajin od drugod; ondi so bili tudi Ljubljanski sokolci, tje je tudi od gosp. prof. Smičklasa vsa k njemu povabljen družba se ve da že pozno došla. Slavil se je spomin ranjcega, spodbujevali so se vsi k slogi in bratovski ljubezni, povdarjalo posebno prijateljska vez med Hrvati in Slovenci. Res, le združeni bomo zmagali zoper tuje nasilstvo, ohranili svoje narodnost in dosegli slavno bodočnost. Vendar le enega ne smemo pozabiti, namreč: Boga, ker: „Nisi Dominus aedificaverit domum, in vanum laboraverunt, qui aedificant eam; nisi Dominus custodit erit civitatem, frustra vigilat, qui custodit eam“ (Ps. 126, 1.2.).

Še eno misel naj izrečem. Pogreb dr. Bleiweisov in gosp. Šenoa spričuje, da vztrajno, požrtvovalno delovanje v prid občnega blagra ne ostane brez vspeha. Ljudstvo spozna one, ki ga ljubijo in se mu v nesebični ljubezni žrtvujejo in ljudstvo je hvaležno. Naj tudi zasejano seme ne prinaša stoterega sadu, nekoliko ga vendar le prinaša, popolnoma zamoriti se ne more. Delajmo torej vztrajno, mirno, podpira naj nas pa milost Njega, komur bodi čast in slava vekomaj! —

Domače novice.

V Ljubljani, 20. decembra.

(O g. kanoniku pl. Premersteinu) prinesel je nedavno „Slov. Narod“ notico, v kterej pravi, da se ima P. za kanonikat največ dr. Bleiweisu zahvaliti. Dotični kanonikat podaja deželni zbor in pleno, in zamore ga le plemenitaš dobiti. L. 1869 bil je kanonikat izprazen, in oglasila sta se zaaj gospoda Pauker in Premerstein. Za g. Pavkerja sta bila dr.

Costa in dr. Bleiweis, toraj je dobil v narodnem klubu večino. Grof Barbo pa je bil za g. Premersteina, ker ga je poznal iz Trebnjega kot izvrstnega narodnjaka; v istini je tudi g. Premerstein delal v Trebnjem za izvolitev dr. Zarnika proti dr. Suppanu 24. maja tistega leta. Pred odločilno sejo deželnega zbora, ko se je imel korar imenovati, dobi dr. Zarnik od g. pl. Premersteina slovensko, lastnoročno pisano pismo, v kterem se sklicuje na svoje dosedanje zasluge kot narodnjak in obeta, da bo tudi kot kanonik še veliko bolj za narod delal v Ljubljani. To pismo pokaže dr. Z. grofu B., in oba sta potem delala za izvolitev g. Premersteina in sta zanj zares tudi dobila večino. Tako je bil g. Premerstein izvoljen; dr. Bleiweis; dr. Costa in še nekaj ožjih nju prijateljev so bili za g. Paukerja. Toraj se g. pl. Premerstein nima dr. Bleiweisu zahvaliti za kanonikat. Toliko v popravek „Sl. Narodu.“

(Zaupnica Tauffererju?) Nekaj se čuje, de nemškutarji po Kranjskem nekaj na skrivnem podpisujejo, eni pravijo, da zaupnico Tauffererju, ker mu je neki doktor sostavil interpelacijo zoper slovensko uradovanje, pa gotovega se nič ne zve, ker jako tajno delajo. Tedaj bodo pač malo podpisov nabrali!

(Požar) V Novi vasi na Notranjskem je 17. t. m. pogorelo 24 poslopij. Škode je 5900 gld. Pogorelci so bili pri „Slaviji“ in drugih bankah zavarovani.

(Za večjo varnost proti ognju) se bo na ukaz deželnega odbora v našem gledišči sledeče zgodilo: Poleg plina bodo gorole oljnate svetilnice; rešilne vrata bodo med predstavo odprte ostale; k odru bo napeljana posebna plinova cev; vrata pri parterji se bodo lahko na stečaj odprle; na odru bo pripravljeno vedno gasilno orodje; iz okna od sobe igralcem bo napeljana rešilna vrvi; deset lož tik odra mora biti vedno odprtih.

(Razposajenost naše šolske mladine.) Kadar se ob štirih šolske vrata odpro, tačas ni varno hoditi po št. jakobskem trgu ali po Cojzovem grabnu, kajti druhal pobalinov, ki iz šol pridrvi, jame se lasati in lučati debele kamne po cesti, da je res že od sile. Kogar tak kamen zadene, ga bo en čas čutil. Tudi mi smo bili razposajeni v teh letih, pa taki vendar nismo bili, ker smo se učiteljeve palice bali. Odkar je pa učiteljem vsa pravica kaznovanja vzeta, ne poznajo ti paglavci nobenega strahu več. Nedavno sta dva šolska paglavca eno deklico prišla in jo pritiskala k zidu, ter jo začela tepati in bi jo bila na tla vrgla, da ni prišel odrasčen človek blizu, ki ju je odpodil. To se ponavlja dan na dan. Če že učitelji nimajo nobene oblasti več, naj bi vsaj mestna straža nekoliko pazila na te pobaline in jih tudi brez usmiljenja kaznovala z zaporom na rotovžu. Žalibog je mestnih stražnikov premalo, in ne morejo povsodi biti; njih število se mora na vsak način pomnožiti.

(Vse posestva delniškega društva Leykam-Josefsthal), je kupila deželanska banka (Länderbank) Liberalci zlasti Štajarski in Kranjski bodo to banko vsled tega še bolj črtili, kakor doslej, ker zgubé prav zdatno podporo in zavetje, ki so ga pri tem društvu imeli. Radovedni smo, kam se zdaj preseli „Laibacher Wochenblatt“, ako ga Leykamova tiskarna ne bo hotla več tiskati.

Telegrafične denarne cene 19. decembra.

Papirna renta 77.40 — Sreberna renta 78.25 — Zlata renta 94 — — 1860letno državno posojilo 135.75 — Bankine akcije 382 — Kreditne akcije 364.60 — London 118.90 — — Cea. hr. cekini 5.60. — 20-irankov 9.43.

J. Blaznikovi nasledniki v Ljubljani.